

Opuscula aurea edita per etimium virum

Stephanū aufferi vtriusq; iuris professor; eminentissimū in suprema parlamenti tholose curia presidentem inquestarum. Edita et demū cor-
recta et repertoriata per egregium virum, Petrum anthoni decretorum
doctorem officialem Lucionensem.

Reperitio de prime de offi. ordi.

Additio ad dictam repe. cōtinens duas

rubricas prima de potestate secularium super ecclesijs ac personis et
rebus ecclesiasticis. secūda de potestate ecclesie super laicis ac personis
et rebus eorum.

Tractatus de recusationibus.

Tractatus de reprobationibus testium.

es de la obra de Celestino de S. Bartolome de Blau.

Marques

Petrus anthoni^o yciodozeñ. aruerno iter iurid^o doctores tholosanos
 minimus. Anthonio de pezo yciodozeñ. aruerno vtriusq; iuris professori
 eminentissimo. Supremari^o parisiens^{is}. et britanice curiarum primario
 pectali equissimo anato et strenuissimo equiti. S. P. D.

Ecce amplissima tui virtus (dignissime parlamenti pteses) que hac nra tempe-
 state omnes quippiã virtutis agentes quasue memoria dignum scribentes tuo oculo
 latissimo ingenio suorum operũ directores reddit. Tua enim profundissima sapien-
 tia adeo ingens et iusticie et equitatis nomẽ cõparasse visa est vt ea semp animis
 gallocom omnium infideat voces committeretur memoria: q; tu q; maxime lon-
 ga vel verius perennem plantet in eũ perpetuũ floraturã tu crispi salustij securi-
 tati cõmendas dictum in quicũs virtutem clarã eternã que haberi tu etiam et
 mihi et ceteris ex istis lucidissimũ speculum Agis namq; excellentissime vir. vt admirabili quadã
 cogitatione sepe et multum mecum reuoluã quonampacto transferuntur per facile et amittũtur pe-
 cunie mutantur honores: dignitates pro arbitrio potentum cadunt: se cordia amicitie dissoluũtur
 parentes amicosq; subita auferret atropo: eilarem et oia senectus sanciat iuuentutem: contemnuũtur
 etiam quecumq; fluita et fragibilia. Sola vero sapientia firmã stabilẽq; pre se fert securitatem
 Tu q;rum velis diuitias tu honores meritos tu gradatum dignitatum culmina tu innumerosos ami-
 cos. Tu parentes et nobilitate et diuitijs reuerentissimos tu floide iuuentutis annos et agis et con-
 secutus es: verum illa (quã semper etiã a teneris annis habuisti) sapientia te laudatũ magis ceteris
 risq; quibuscumq; rebus securitatem reddere dignoscitur. De cõmnia melius me nullus perscruta-
 ri cognoscere aut asserere potest. quoniã et si creatura dei sum tua autem factura. existo: quẽ tu ipse
 se solus de post fetantes ad dulcissima iuris dogmata tuis sumptibus ducere voluisti. Et si quid vir-
 tutis egero tu laus si secus mei vituperium asserendũ. Ab eodẽ octi sumus opido: eadẽq; cocti tel-
 lure et ex vicinis seu se mutuo respicientibus domib^o nati ipse positionabile tamen habemus ex-
 tum et fere finiti ad infinitum garrio equamentum. Sed terra salutaris eadem herbasq; nocetes
 nutrit et vitrici sepe proxima rosa est ouidio teste. Tu celum attingis empireus vt ego et terra cas-
 put eriens nudus nemoza peragrande vepres inter spinas ad laneos egregibus relictos ad me ve-
 stiendũ pquiro. Sz quid te tanto donauit augmẽto rhideat aliquis: certe p̃fundissima tui sapien-
 tia integerrima s̃arum scia p̃fectissima etiã oim virtutũ cultura. Hanc igit tuã ab oibus agnitã vidẽs
 sapien-
 tia p̃clarissimus ille stephanus aufferus sacrosũ canonũ p̃fesso: peritissimus sua oĩ laude
 digna opa tibi dirigẽda a te q; corrigẽda fore merito decreuit q; (Cillius iudicio) mihi reprobãda
 destinata fuere p̃cepto etiã illustri ac equissimĩ viri Johã. de clausa sup̃remi cenobij tholosani
 senatorio meritissimĩ q; te et illũ semp in tumorib^o p̃secutus fuit honore et amore. Hastuc mag-
 tudini scribere habui epistolas vt tanti viri studia gesta marmoreã durarẽt sculptura. Cũ quã
 ta virtutis laus q; tus bonos qualisue memoria hui^o nra aufferi hũda foret eloquẽtiori me indige-
 ret dicatore. Illic nãq; vir excellẽtissim^o ex pictania octus fuit q; totis sue vite t̃pib^o vt ad cursum equi^o
 ad arandũ bos ad indagãdũ seras canis natus est. Sic vir iste laudatissimus ad oẽs augurãdas et p̃-
 que edas virtutes natura et animo p̃ductus videbat. agẽdi cõm et intelligẽdi semp cupidus huma-
 nã naturã admimculo virtutis cõ diuina p̃mutare visus est: et tenuissimus nãq; p̃obilissimis tũ parẽ
 tib^o p̃genitus tholosanã inter ceteras secundissimã vniuersitatẽ pecunia carẽs amicis erutus be-
 ninolẽtiori tũ ac cõstanti animo dotatus pedes venire nõ veritus est: q; secũ facultates h̃re cũ non
 videret ad studia opportunas: calamũ q; scribẽdo quadratissimũ duceret: notariat^o officũ exerce-
 re vro: q; ducere sibi tũc fatius existimauit. Coniuge p̃terea post quedã peractã t̃pa fati munus
 persolvente pauciculis accumulatis opibus cimilia ne dũ verũ et p̃dificalia nra audiendo audira-
 aio reuoluendo reuoluta audissimẽ p̃ctore illorũ sitibundo affigẽdo affixa copiosissime palã legẽ-
 do ex tẽplo p̃fundissimus vir nõ absq; infinitorũ hominũ admiratione euasile asseruas est. Dunc
 inter ceteros p̃fate alme vniuersitatis tholosane p̃fesso: es regẽtes elect^o officialatus metropo-
 lis tholosane officũ eo nõ p̃sequẽte p̃secutus fuit. Demũ agnitus excellẽs scia equissimus iusticia
 ocularissim^o. p̃ati et talis ab infantũ faucibus diiudicat^o sup̃reme parlamẽti tholose curie cõsiliã-
 rius esse ctus est meritissimus. Sed id nõ omitram quod melius me nostic amplissime vir: q; tam-
 etiã curia illa equissima inter cetera mundi cenobia viros habeat in vtraq; lege ciuili videlicet et ca-
 nonica p̃fundissimos nemini tũ dignissimus iste aufferus posthabẽdus erat verũ semp p̃fatam
 curiã haud parũ illustrauit: tum stilũ illius traducẽdo: tũ nõ pauciora ex se ipso addendo. ex quo illã
 maximo dotauit auxilio et amplissima auxit quiete. Is hac sepestate p̃im^o omninũ obscurã et con-
 ictorib^o indigẽtẽ p̃cedẽdi formã in dicta curia et ordmare et interpretari aggressus est. Et q; quid
 in stilo per antea abstrusum eẽt inde seculo suo labore in lucẽ cruit: sed qd nõ possum nõ vellemẽter
 cõmemorari adeo staterã iusticie recto tenebat libramine vt equior illo nullus hui^o seculi inueni-
 ri posset incognitos omnes habebat litiferos clientulos in curia humanus in vico serus in familia

7. di. 1. in. c. cum ad verum. 7. c. v. di. q. idem media
 tot: dei hominū iesus christus actibus propriis
 officia vtriusq; potestatis discreuit. vt christiani
 imperatores pro eterna vita pontificibus ege-
 rent: 7. pontifices pro cursu temporalium tantū
 modo rerum imperialibus legibus vterentur.
 Unde dicit glo. in p. calle. c. quoniam. q. christus
 exercuit officia vtriusq; potestatis vt ostēderet
 q. vtraq; potestas ab eodem p. cessit: non autē q.
 vna eadē persona illa duo officia exerceat vel ge-
 rere debeat. vnde dicit lex q. maxima sunt dona
 hominibus a suprema collata clementia sacerdo-
 tium scz imperium. sacerdotium diuinis mini-
 strans. imperium humanis presidens vnoq; eo-
 dem principio vtrūq; p. cedens. in aut. quō op.
 epi. in princ. col. i. ¶ Quindecimo duo sunt gene-
 ra hominū vnum quod diuino mancipatur offi-
 cio 7. contemplationi: vt clericorum: alterum qd
 terrenis rebus 7. mundanis occupationibus de-
 seruire cōmittitur. vt est genus laycorum. vt de
 hoc est lex. in. c. duo sunt genera. 7. q. i. Et in ea-
 dem ciuitate sunt duo populi 7. due vite carnalis
 et spiritualis. de renun. c. nisi cum p. rdes. §. pe.
 duo principatus duo genera militum scz ecclesie
 et seculi. l. di. c. clericum qui paganiū pontifica-
 lis et regalis potestas. 7. c. vi. di. c. duo sunt quorū
 officia vt p. missum est sunt distincta. Unde legi-
 tur in alle. c. cum ad verum. nec imperator: a
 pontifice arripiat nec p. rdes imperatoris no-
 men vsurpet: ergo 7. c. ¶ Decimosexto duo sunt
 gladij spūalis 7. materialis. 7. q. vi. c. auctoritatē:
 et non dicit saluator: alterū esse superfluum: sed
 satis esse. luce. 22. c. nonit. de iudi. per hoc ostē-
 dens duas iurisdicciones esse necessarias. 7. ne vni
 p. rdes alteram vsurparet. petrum vti volen-
 tem gladio reprehendit dicens. Conuerte gla-
 dium tuum in vaginam. Mathei. 23. vi. 7. Joan.
 7. vii. 22. q. i. §. i. 7. q. ii. §. i. ¶ Decimosextimo
 ad p. missa facit illud Ver. ad eugenius. Aggre-
 dere subditos verbo 7. non ferro. quid vsurpare
 gladium temptas quem semel in vaginam mit-
 tere iussus es: 7. i. ad thimo. iij. opoeret epm non
 esse percussorem. 7. v. dist. in. quasi per totam vñ
 vsurpanti iurisdictionē alienam saluator: ipse pe-
 nam cōminatur. Dicens omnio qui gladium ac-
 ceperit scz alterius iurisdictionis gladio peribit
 mathei. 23. vi. 22. q. iij. §. e. ecce q. mali. vnde dicit
 pe. 10. de terra. i. forma. respon. rei cōueni in
 gl. p. scriptionis. 7. v. colum. male inquit 7. pessi-
 me faciunt imperatores sustinere q. habeant
 merum 7. mixtum imperium quia deus dixit pe-
 tro conuerte gladium in locum suum 7. c. prohib-
 ens expresse q. de his se non intromitteret.
 ¶ 7. vii. minister nouitestamēti ē minister mā-
 suetudinis et sacramenti vnitatis: sacramentus
 vero altaris representat vñionem christi et. ec-
 clesie qua significatur vñio aie ad corpus quia si-
 cut anima viuificat corpus sic christus per hu-
 iusmodi sacramentum viuificat animam et ideo

gladius materialis qui diuidit animam a corpo-
 re penes ministrum sacramenti vnitatis eē nō
 debet ergo 7. c. ¶ 7. ix. papa temporale patrimon-
 nium habet cū exercitio iurisdictionis vt in. c. cō-
 stantinus. 7. c. v. di. 7. m. c. fundamenta. de elec. li.
 vi. In quo ipse solus iurisdictionem exerceat 7. re-
 cipit iuramentum ab imperatore: q. ibi non exer-
 cebit in cle. romani. de iur. iuran. infra ergo re-
 siduum est imperatoris. c. qualis. 22. v. dist. c. non
 ne de presump. et. l. cum p. rtor. ff. de iudi. ¶ 7. x.
 frustra videtur esse potentia in aliquo que nō re-
 ducitur ad actum sed non videmus q. papa vtr-
 tur regali potestate ergo videtur q. in eo potes-
 tas regalis non sit simul cum spirituali: sed sint
 inuicem distincte. ¶ In contrarium videretur
 dicendum: quia papa consecratur vt sacerdos 7.
 coronatur vt rex et festum coronationis nūciat
 omnibus regibus ergo vtraq; potestas residet
 in eo. ¶ Est igitur ad p. mū que situm dicens
 q. papa gerit vicem christi saltes quo ad potesta-
 tem 7. iurisdictionem officij. certum est autem in
 christo fuisse potestatem regalem et sacerdotas-
 lem: quod p. mo in eius incarnatione ostensum
 est. secūdo in eius conuersatione. Tertio in eius
 passione 7. resurrectione. Quia in eius incarn-
 atione potestas regalis ostensa est: cū ex tribu re-
 gali sūm carnē traxerit originem: potestas vō sa-
 cerdotalis: quia sūm aduentum per beatum io-
 hannē baptistam: qui fuit filius sacerdotis volu-
 it nunciare. vnde dicit Augustin⁹ in libro de cō-
 sensu euangelistarum. q. quia christus futurus
 erat rex propheta 7. sacerdos. id eo diuina p. r-
 dentia factum est: vt tres euangeliste: qui christū
 sūm quārum ad humanā naturam assumptam
 notificare scripserunt: hoc ordine eorum euang-
 elia inceperunt: quia Mattheus incepit a se-
 mē regali. dicens. Liber generationis iesu chri-
 sti: filij dauid regis. Mathei. 1. c. 2. vsj. di. c. do-
 minus. Marcus vō a vaticinio propheta: dī-
 cens. Vnitus euangelij iesu christi. sicut scriptū
 est in Esaiā propheta. Marci. 1. c. Sed Lucas
 a sacerdotali sacrificio dicens. fuit in diebus he-
 rodis sacerdos quidam: nomine zacharias. Lu-
 ce. 1. c. 7. q. 1. nōne. Deinde ostensum est in eius
 conuersatione. nam Mathei. 23. vi. cum illi qui
 accipiebant didragmam dicerent petro: quare
 magister vester nō soluit didragma: christus p. c-
 ueniens cum interrogare volētem: dixit quid tibi
 videtur petre reges terre a quibus accipiunt
 tributum a filiis suis an ab alienis: quo respon-
 dente ab alienis concludit: ergo liberi sunt filij
 regum. super quod dicit Hiero. 7. 2. 2. q. d. domin⁹
 non: 7. sūm carnem: 7. sūm spiritū: filius regis erat
 quia sūm humanitatem de stirpe dauid erat. ge-
 neratus: sūm vō diuinitatem omnipotentis patris
 erat verbum: 7. ideo tanq. regum filius tributus
 soluere nō tenebatur: soluit tamē tributū dū dī-
 xit: vt autē nō scandalizemus eos. vade ad mare
 et mitte hamū: et cū pisce qui p. m⁹ ascenderit

Repertorium bñi petri anthonijs vtriusq; iuris doctoris sup repertorio de .j. de offi. ordi. H

Bolatio seu remissio scilicet p regē clericis nō pōt eisdē pdesse ad hoc ut nō puniant p eorū ep̄m p crimine abo luto siue remissio ti. de pote. eccl. casu. xxx. fo. rliij.

Accusare.

Laicus pōt criminali clericū accusare si suā vel suorū psequatur iniuriā in addi. regu. iij. fallen. xl. folio. xxxvij.

Adulterium.

In crimine adulterij flagat ad penā sanguis secularistm̄ iudex i addi. reg. iij. fal. xj. f. xxxiij. Per adulterij peccatur i m̄monij qd̄ ē vniū septē sacramētis ecclie et ecclia pōt cognoscere et penā imponere de q̄ ibi. Si statuto caueat q̄ bā nitus possit occidi nō p̄tereapoterit adultera ri mulier bānita licet possit occidi cū adlerijū de iure diuino nūq̄ fuerit pmissus in addi. reg. iij. fallen. xlvj. fol. xxxvij.

Appellatio.

Post appellationē pōt appellāo resistere iudici a quo si ab eo grauetur in addi. regu. iij. fallen. xxvij. fo. xxxvj.

Post appellatiōez iterpositā ad papā si iudex ecclieasticus velit exequi sententiā iudex temporalis potest impedire executionem ibi.

Ubi laicus et clericus insimul pronunciant appellari potest de tota causa ad ecclieasticū iudicē titu. de potesta. ecclie. casu. xiiij. fo. xxxij.

Si aliq̄s ē dux et ep̄s et fert iurias vt dux appellat ad iudicē ecclieasticū nisi ille ep̄us recognosceret aliq̄s laicū i superiorē ti. de po. ec. casu. xix. f. xxxix.

A iudice nō recognoscente superiorē appellatur ad papā ti. de potesta. ecclie. casu. xl. fo. xij.

Apostata perdit p̄uilegium clericale in addi. regu. iij. fallen. xx. fo. xxxv.

Arbitrari possit p̄mire testem false corā eode p̄ponē. in repe. q. iij. numero. xij. fo. xiiij.

Ubi arbit̄ clericus eligit p̄ laicos et ab eorū laudo appellat vel recurritur ad arbitriū boni viri illud fiedum est coram iudice superiorē in addi. re. ij. fallen. xvij. fo. xxv.

Cleric⁹ arbitrator potest cognoscere de usura et si q̄stio sit iuris i addi. re. iij. fal. x. fo. xxxiij.

Laici p̄nt eē arbitri ad cognoscēdū de cā susp̄sionis in cā v̄rtē. corā iudice ecclieastico inter clericos in addi. regu. iij. fallen. liij. fo. xxxvij.

Pro reductione ad arbitriū boni viri d̄z audiri ep̄s si sit cōpromissus in clericos tit. de potesta. ecclie. casu. xiiij. fo. xxxij.

Si cleric⁹ et laicus volunt petere reductionē ad arbitriū boni viri petēt eam corā superiorē arbitroris ti. de potesta. ecclie. casu. xvij. fo. xxxij.

Ep̄s est iudex reductiōis a laudo dato p̄ clericis et laicū marie qm̄ laudā est iuratum ti. de potest. ecclie. casu. ciiij. fo. rliij.

Argumentū a d̄io sensu nō p̄cedit vbi d̄iū reperit statutū in iure in repe. q. v. n̄bero. xij. fo. xvj.

Argumentū a p̄te ad totū nō p̄cedit i p̄tate pape in addi. ti. de po. ec. reg. .j. fal. .j. numero. iij. f. xx.

Armadeserēs vide infra portuo armorū. Armadeserēs tertio monitus p̄ degradato h̄ in addi. regu. .j. fallen. xx. r. xxj. fo. xxxij.

Arre.

De arreis datis p̄ m̄monio pōt ecclia indirecte cognoscere ti. de po. ec. casu. xcij. fo. xliij.

Ascisimus clericus per quē puniatur in addi. regu. .j. fallen. xvij. fo. xxxij.

Facientes p̄ ascisimos interficere aliq̄s sunt et cōicati ti. de pote. ecclie. casa. lxxiij. fol. xliij.

Assessor: iudicis ecclieastici pōt esse laicus in addi. regu. iij. fallen. xxxiij. fo. xxxvij.

Audex maior tholose est assessor: senescati ibi et vide quas sententias proferunt assessores.

Audacia reprobat̄ et est peccatus et est temeritas ideo reprobat̄ aliquando tamē capis in bonā partē in repe. no. ij. numero. iij. fo. iij.

B

Baptismus.

Laicus in casu necessitatis pōt baptizare in addi. regu. iij. fallen. xxxij. fo. xxxvij.

In casu necessitatis quilibet tenetur baptizare als peccat mortaliter ibi.

Beneficium.

In materia bñficiali possessorij nō habet aliq̄d sp̄ialitatis et coram iudice seculari pōt agitari i addi. regu. .ij. fallen. xxxij. fo. xxxvij.

Ex quibus causis collatio bñficiozū pōt cōpetere regi fr̄acie in quibusdā ecclie suo regni in addi. regu. .ij. fallen. xxv. fo. xxxvij.

Laicus pōt acceptare beneficij p̄ clerico in addi. regu. iij. fallen. liij. fo. xxxvij.

Bestium.

Clerici de licen. pape p̄nt bestij mouere. titu. de potesta. ecclie. casu. xxxv. fo. xlij.

Begumie cōsentur persone ecclieastice et sunt cōueniende corā iudice ecclieastico et gaudēt beneficio canonis si q̄s suadēte in addi. reg. .ij. de clare. iij. fo. xxx.

Bigamia quomodo auferat p̄uilegiū clericale in addi. regu. .j. fallen. viij. fo. xxj.

Blasphemia.

Crimen blasphemie in deus et sanctos est mixti fori in addi. regu. iij. fallē. xiiij. fo. xxxv.

Contra blasphematores vide ti. de potest. ecclie. casu. xxxij. fo. xl.

Bona clericorū imobilia p̄t d̄ictū applicāf̄ d̄no t̄pali mobilia q̄o ep̄o i ad. re. iij. fal. .ij. fo. xxxij.

Bona clericorū gaudēt p̄uilegio fori ti. de po. ecclie. casu. xxxix. fol. xij. Et ibi vide quō intelligatur ad plenum.

Captura.

Quis licitū est clericū punire illis licitū est cum cape in addi. re. iij. fal. iij. conclusio. iij. fo. xxxij.

Causē clericorū ciuiles vel criminales an possint

B

setto vide supra in. s. fenus improbum.

¶ Uxor duas habens eodem tempore repellitur a testimonio: ut scripsi supra in versiculo Nuptias binas.

¶ Uxor regulariter testis esse non potest in causa viri sui: sicut scripsi supra in versiculo testis non potest esse vxor.

¶ Explicunt opuscula aurea edita per eritimum virum Stephanum aufferi vtriusque iuris professorem eminentissimum: in suprema parliamenti Tholose curia presidente inquestarum edita: et demum correcte et reperiata per egregium virum Petrum Antoni decretorum doctoris officialem Lacionensem Lugduni impressa per Joannem molin alii de cambriay. Anno dñi. M. cccc. lxx. die. xv. mensis nouembriis.